

■ Сацыяльны клопат

Куды сям'і звярнуцца па падтрымку?

У Мінску адкрыўся бясплатны пакой для адпачынку і развіцця дзяцей і падлеткаў

Інтэграцыйны пакой «Святліца» запрацаваў на базе Хрысціянскага сацыяльнага цэнтра. Тут будуць бясплатна аказваць падтрымку шматдзетным сем'ям, бацькам, якія выходзяць з інваліднасцю, тым, хто знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы. Напрыклад, мамы змогуць пракансультавацца са спецыялістамі наконт сваёй жыццёвай сітуацыі ці пакінуць малога на час, каб заняцца ўласнымі справамі.

— Чаму выбралі гэты цэнтр? Тут створаны ўмовы для людзей з абмежаваннямі. Для пакоя закупілі цацкі, камп'ютары, праектар, каб дзеці маглі адпачываць і развівацца. Плануем супрацоўнічаць з тэрытарыяльным цэнтрам сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Ленінскага раёна, таму што яны больш ведаюць сітуацыю і сем'і, якім патрэбна дапамога, — расказаў дырэктар дабрачыннага таварыства «Карытас» Мінска-Магілёўскай епархіі брат Андрэй ЖЫЛЕВІЧ. Праект з'явіўся пры падтрымцы гэтай каталіцкай арганізацыі, а таксама Міністэрства замежных спраў Польшчы. Яшчэ адзін інтэграцыйны пакой некалькі дзён таму адкрыўся ў Магілёве пры парафіі святога Антонія.

Мінчанка Анжаліка Раманейка, якая выходзіць сына з інваліднасцю, адзначае: падобныя пакоі насамрэч патрэбны. «Большасць мам асабліва дзетак застаюцца сам-насам са сваёй праблемай, а тут яны могуць разлічваць на маральную падтрымку, выбрацца кудысьці, пакуль дзіця пад наглядом».

Спецыялісты, якія будуць працаваць у пакоі, прайшлі спецыяльныя курсы. Для бацькоў гэта важны фактар: многія баяцца адпусціць малых, бо лічаць, што, акрамя іх, ніхто як след пра дзіця не паклапоціцца.

Важнасць падобных праектаў адзначаў мітрапаліт Мінска-Магілёўскі Тадэвуш КАНДРУСЕВІЧ:

— Моладзь і дзеці, як казаў Ян Павел II, — гэта будучыня свету. Ніхто не нараджаецца злым чалавекам — злачынцамі становяцца. Мы хочам не дапусціць гэтага, выходзіць дзяцей на духоўных каштоўнасцях, каб людзі жылі ў грамадстве, з якога можна цешыцца.

«Святліца» будзе працаваць з 13 да 17 гадзін па адрасе: Мінск, вуліца Серафімовіча, 19.

Трэба адзначыць, што сем'і, якія аказаліся ў няпростых жыццёвых сітуацыях, могуць таксама атрымаць дапамогу ў тэрытарыяльных цэнтрах па месцы жыхарства.

Сямейная арыфметыка

Летась пяць беларусак развяліся ва ўзросце да 18 гадоў

Нядаўна Белстат апублікаваў «Дэмаграфічны штогоднік». Прыводзім некалькі цікавых лічбаў з жыцця сем'яў у нашай краіне.

У мінулым годзе ў Беларусі было заключана 66,2 тысячы шлюбаў. З іх 55,3 тысячы — у горадзе. Для 30 працэнтаў «маладых» гэты шлюб быў не першы.

Ёсць інфармацыя наконт нацыянальнасці жаніхоў і нявест. Вядома, часцей за ўсё у пару выбіраюць грамадзян Беларусі. Але нашы дзяўчаты бяруць шлюб таксама з расіянамі, украінцамі, палякамі, амерыканцамі, немцамі і ізраільцамі. Хлопцы — з расіянкамі і украінкамі.

Сярэдні ўзрост нявестаў склаў 25,8 года, жаніхоў — 27,9. У паўторны шлюб жанчыны ўступаюць у 38 гадоў, а мужчыны — у 41,2. Хапае і тых, хто вырашае стварыць сям'ю пасля 60. Летась у залатым узросце нявестамі сталі амаль тысяча жанчын, а жаніхамі — паўтары тысячы мужчын. Калі думаеце, што рознаўзроставыя шлюбы не пра Беларусь, памыляецеся. Так, восем мужчын за 60 ажаніліся з жанчынамі, якім яшчэ не было 30.

У мінулым годзе зарэгістравана 32 тысячы разводаў. Здаецца неверагодным, але пяці дзяўчатам, якія скасавалі шлюб, не было і 18 гадоў. Кожная сёмая пара развялася пасля больш чым 20 гадоў сумеснага жыцця, а тры працэнт былых мужоў і жонак не змаглі правесці пад адным дахам і года.

Летась у краіне нарадзілася 102,5 тысячы дзяцей. Гэта на 15 тысяч менш, чым у папярэднім годзе. Увогуле нараджальнасць падае другі год запар.

Сярод нованароджаных 80 % — гэта першыя і другія дзеці ў сям'і. На трэцяе малое бацькі адважыліся ў 15 % выпадкаў, а напрыклад, на шостага і наступных — толькі ў 0,6 % выпадкаў.

Першае дзіця беларускі нараджаюць у сярэднім у 26,5 года (для параўнання: у 2000-м гэты паказчык быў 23,3 года). Гараджанкі становяцца мамамі амаль на два гады пазней за вясковак.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ

■ Пункт гледжання

«ЦЯЖКІЯ»... ДАРОСЛЫЯ

Каго найперш ратаваць — гора-бацькоў ці іх дзяцей?

Хто яны — абяззаны асобы, і чаму яны выклікаюць заклапочанасць у кіраўнікоў арганізацый? Абавязанымі лічацца асобы, у адносінах да якіх уступіла ў законную сілу рашэнне суда аб спяганні расходаў, панесеных дзяржавай на ўтрыманне іх дзяцей, якія знаходзяцца ці знаходзіліся на дзяржаўным забеспячэнні.

Згодна з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у праблемных сем'ях», абавязаны асобы павінны працаваць і штомесяц кампенсавать расходы на ўтрыманне дзяцей. Але ў большасці выпадкаў гэта дрэнна атрымліваецца.

У Івацэвіцкім раёне для рэалізацыі арганізацыйных і практычных мерапрыемстваў па дзяржаўнай абароне дзяцей і неўладкаваных сем'ях прымаюцца неабходныя ўпраўленчыя рашэнні па выкананні патрабаванняў Дэкрэта № 18 камісіяй па справах непаўналетніх райвыканкама, аддзелам адукацыі, спорту і турызму райвыканкама, упраўленнем па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, аддзелам унутраных спраў, сельвыканкамамі, устаноўмі адукацыі... Кіруюцца патрабаваннямі Дэкрэта № 18 міжведамасны каардынацыйны савет пад кіраўніцтвам намесніка старшыні райвыканкама.

Каардынатарам работы ўстаноў адукацыі з праблемнымі сем'ямі, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, з'яўляецца Сацыяльна-педагагічны цэнтр Івацэвіцкага раёна (СПЦ). Ён вядзе персаніфікаваны ўлік даных аб дзецях, што прызнаюцца такімі, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, і даныя абнаўляе штомесяц. Інфармацыя аб сямейнай неўладкаванасці паступае ў аддзел адукацыі, спорту і турызму з розных ведамстваў, арганізацый, ад людзей.

І тая школа, дзе выявілася праблема, вывучае сітуацыю, праводзіць сацыяльнае расследаванне, складае акты абследавання. Па кожным факце з бацькамі адбываецца прафілактычная гутарка. Па выніках вывучэння ўмоў пражывання і выхавання дзяцей камісія вызначае, ці знаходзяцца дзеці ў сацыяльна небяспечным становішчы.

Так, у 2015 годзе былі прызнаны такімі, якія маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне, 11 дзяцей з 7 сем'яў, у 2016-м — 19 дзяцей з 12 сем'яў, у 2017-м — 15 дзяцей з 8 сем'яў, сёлета ў першым паўгоддзі — 12 дзяцей з 8 сем'яў.

Мне здаецца, адбіранне дзяцей у бацькоў — гэта, з аднаго боку, правільны крок, бо малых трэба ратаваць, а з другога, калі паглядзець на іх тату ці маці, для іх адбіранне дзяцей — гэта абрыў танюсенькай і адзінай ніткі, якая яшчэ магла б стаць стымулам для выкарасквання з багны алкаголю. Мы прывыклі глядзець на ізгойя грамадства зверху ўніз, з адценнем пагарды: як гэта для іх не самае каштоўнае дзеці? На ўзроўні мацярынскага інстынкту дзеці і для хворых на алкагалізм самае каштоўнае. Яны гатовы паабяцаць перад усім светам, што будуць старацца забраць дзяцей, вярнуць лад у сям'ю... Але скажыце, хто лічыў, колькі павінна зарабляць абавязаная асоба, каб выканаць усе патрабаванні і па кампенсаванні дзяржаўных сродкаў, на выхаванне дзіцяці і па стварэнні для дзяцей належных умоў і, самае галоўнае, зноў не паддацца на ўгаворы сяброў «замачыць» пачатак новага жыцця?

Тамара ТУРКО, загадчыца сектара аховы дзяцінства аддзела адукацыі, спорту і турызму Івацэвіцкага райвыканкама, не адзін год змагаецца за вяр-

танне да цвярозага ладу жыцця абавязаных асоб. Яны ж супакойваюць сябе і яе абяцаннямі, вераць шчыра, даюць клятвы з біццём у грудзі, але... гэтак жа лёгка аб гэтым забываюць, як толькі вяртаюцца з лячэбна-працоўнага прафілакторыя (ЛПП). «Б'ешся, б'ешся, а ўсё дарэмна. Дзеці чакаюць, што мама іх абавязкова забярэ, а тыя мамы вызваляюцца з ЛПП, забываюць пра ўсё і зноў ступаюць на тую ж сцежачку...»

Чаму? Страх перад адказнасцю, перад тым, што грашовых сродкаў пастаянна не хапае, што даўгі за камунальныя паслугі пагашаюцца павольна, што няма за што купіць дзіцяці такую ж абноўку, як купляюць яго аднакласнікам... Ды і шмат іншых жыццёвых абставін не даюць магчымасці разгарнуць плечы. Трэба ўлічваць, што ў тых, чыё жыццё пакацілася ўніз, як правіла, няма надзейных памочнікаў, сяброў, а толькі сабутэльнікі, якія, як вораны, кружаць над імі. Уяўляеце, у які кут бывае загнана сям'я, калі ў ёй спецыяльна хаваюць для камісіі «дзяжурны» набор прадуктаў, каб паказаць, што ў іх жыццё наладжваецца? Колькі часу пражыве чалавек у такім напружанні, каб не сарвацца?

— З кожнай абавязанай асобай, непаўналетня дзеці якой маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне, праводзіцца індывідуальная работа: арганізацыйныя, інфармацыйныя меры, растлумачваецца заканадаўства, іх правы і абавязкі, у тым ліку абавязак кампенсавання ў поўным аб'ёме сродкі, затрачаныя дзяржавай на ўтрыманне іх непаўналетніх дзяцей, — тлумачыць Тамара Лявонцьеўна. — Вядзецца работа па памяншэнні памёру расходаў, якія падлягаюць спяганню, і вызваленні абавязаных асоб ад аплаты запазычанасці ў адпаведнасці з артыкулам 10 Дэкрэта № 18. Напрыклад, у 2017 годзе адной абавязанай асобе былі зменшаны расходы да 90 працэнтаў, а другой — спісана запазычанасць у суме 626,84 рубля. Сёлета яшчэ тром абавязаным асобам спісана запазычанасць у суме 7478,42 рубля. Калі ў сям'і вялікая запазычанасць па аплаце за электраэнергію і камунальныя паслугі, то вывучаецца магчымасць аказання ёй аднаразовай адраснай дапамогі. Толькі б чалавек адмаўся.

Дарэчы, на ўтрыманне дзіцяці, якое знаходзіцца на дзяржаўным забеспя-

чэнні, штомесячныя выплаты (узрост да 6 гадоў) складаюць 234,45 рубля і 242,27 рубля — ад шасці гадоў і больш. А ўзровень пакрыцця расходаў за 2016 год склаў 53,9 працэнта, летась — 46,8, за першы квартал бягучага — 59,3 працэнта.

— Праблемы па спяганні сродкаў узнікаюць па прычыне адсутнасці ў абавязанай асобы салідарнага адказчыка і наяўнасці двух і больш выканаўчых лістоў, — дадае Тамара Турко. — Немалаважным пры працаўладкаванні абавязаных асоб з'яўляецца стан іх здароўя, які не заўсёды дазваляе працаўладкоўваць іх на больш высокааплачаныя рабочыя месцы. Да ліку праблемных пытанняў можна аднесці назначэнне судом адбывання пакарання ў следчым ізалятары (сёння там знаходзяцца два чалавекі), дзе абавязаны асобы не маюць магчымасці працаваць, што яшчэ больш павялічвае запазычанасць па выплаце сродкаў.

Паказчык эфектыўнасці работы ў напрамку аховы дзяцінства — уладкаванне на выхаванне ў сям'ю дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, і захаванне сям'і для дзіцяці. За 2016—2017 гады ўсё дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў, былі ўладкаваны ў прыёмныя, апякунскія сем'і, дамы сямейнага тыпу — а значыць, не накіроўваліся ў інтэрнатныя ўстановы.

Толькі заспакойвацца не прыходзіцца, бо не скарачаецца колькасць дзяцей, у адносінах да якіх бацькі былі пазбаўлены праваў: 2015 год — гэта 4 бацькоў у адносінах да 6 дзяцей, 2016-ы — адпаведна 8 бацькоў і 8 дзяцей, 2017-ы — 12 бацькоў і 12 дзяцей. За мінулы год у аддзел адукацыі, спорту і турызму райвыканкама і СПЦ паступіла 228 паведамленняў аб сямейнай небяспецы ў дачыненні да 1380 дзяцей.

За мінулы год адпраўлена 826 табліц-справаздач, якія рассылаюцца штомесяц, аб выкананні Дэкрэта № 18, сёлета іх чакаецца не менш.

Асноўнай прычынай сацыяльнага сіроцтва па-ранейшаму застаецца алкагалізм. Магчыма, ёсць сэнс накіраваць намаганні адпаведных службаў найперш на дапамогу бацькам — лячэнне (не кадзіраванне) іх ад гэтай хваробы?

Валянціна БОБРЫК

Фота носьбі інтэраактыўнага характару.

У Беларусі працаўладкаваныя каля дзвюх тысяч нядбайных бацькоў

Як заявілі «Звяздзе» ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны, працаўладкаваннем абавязаных асоб займаюцца органы па працы, занятасці і сацыяльнай абароне раённых і гарадскіх выканкамаў. Каб працаўладкаваць гэтую катэгорыю грамадзян, рашэннямі аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама вызначаны пералік арганізацый, у які на 1 ліпеня 2018 года ўключана 6966 прадрпрыемстваў. Паводле даных Міністра і сацабароны, па працаўладкаванні ў першым паўгоддзі 2018 года звярнуліся 1936 абавязаных асоб, 1934 з якіх былі працаўладкаваныя.

Святлана БУСЬКО.